

SENAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1988-1989

12 DECEMBRE 1988

Projet de loi-programme
(Articles 72 à 81, 147 et 155 à 157)

RAPPORT
FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE L'AGRICULTURE ET DES
CLASSES MOYENNES
PAR M. **DE COOMAN**

I. — CLASSES MOYENNES
(Articles 72 à 81)

A. Exposé du Secrétaire d'Etat
aux Classes moyennes

1. Exposé général

Le titre II vise essentiellement le remplacement de la cotisation de consolidation actuelle par un système qui intègre le produit de la cotisation de consolidation à la cotisation du statut social.

Ont participé aux travaux de la Commission :

1. Membres effectifs : MM. Duquesne, président; Bayenet, Bouchat, Bourgois, Content, Delloy, de Seny, Eicher, Jean Leclercq, Van Aperen, Van den Broeck, Vanhaverbeke et De Cooman, rapporteur.
2. Membres suppléants : MM. Henneuse, Holsbeke et Op 't Eynde.

R. A 14612

Voir :

Documents du Sénat :

527 (1988-1989) :

N° 1 : Projet transmis par la Chambre des Représentants.

N° 2 : Rapport.

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1988-1989

12 DECEMBER 1988

Ontwerp van programmawet
(Artikelen 72 tot 81, 147 en 155 tot 157)

VERSLAG
NAMENS DE COMMISSIE VOOR
DE LANDBOUW EN DE MIDDENSTAND
UITGEBRACHT
DOOR DE HEER **DE COOMAN**

I. — MIDDENSTAND
(Artikelen 72 tot 81)

A. Uiteenzetting van de Staatssecretaris
voor Middenstand

1. Algemene uiteenzetting

Titel II beoogt hoofdzakelijk de vervanging van de huidige consolideringsbijdrage door een systeem waarbij de opbrengst van de consolideringsbijdrage wordt ingecalculeerd in de bijdrage van het sociaal statuut.

Aan de werkzaamheden van de Commissie hebben deelgenomen :

1. Vaste leden : de heren Duquesne, voorzitter; Bayenet, Bouchat, Bourgois, Content, Delloy, de Seny, Eicher, Jean Leclercq, Van Aperen, Van den Broeck, Vanhaverbeke en De Cooman, rapporteur.
2. Plaatsvervangers : de heren Henneuse, Holsbeke en Op 't Eynde.

R. A 14612

Zie :

Gedr. St. van de Senaat :

527 (1988-1989) :

N° 1 : Ontwerp overgezonden door de Kamer van Volksvertegenwoordigers.

N° 2 : Verslag.

La cotisation de consolidation pour 1987 et 1988 a été instaurée par l'arrêté royal n° 464 du 25 septembre 1986 en vue de prolonger les cotisations de modération qui ont été imposées aux indépendants pour les années 1984 à 1986 inclusivement à titre de pendant des mesures de modération salariale imposées sous la forme de trois sauts d'index aux travailleurs et aux fonctionnaires par l'arrêté royal n° 281 du 31 mars 1984.

C'est ainsi que pour l'année 1984, on a réclamé aux indépendants une cotisation égale à 0,50 p.c. par trimestre du revenu professionnel moyen des années 1980 à 1982. Pour les années 1985 et 1986, cette cotisation a été respectivement fixée à 1 p.c. et 1,5 p.c. par trimestre du revenu professionnel moyen des périodes 1981-1983 et 1982-1984. Après l'établissement définitif des revenus professionnels afférents à l'année pour laquelle la cotisation est due, il est procédé à une régularisation en plus ou en moins sur base de l'augmentation des revenus professionnels de l'indépendant par rapport à ses revenus de l'année 1983, après déduction de l'indexation applicable aux traitements des agents des services publics.

Les cotisations de consolidation pour 1987 et 1988 sont fixées provisoirement à 1,53 p.c. par trimestre et elles seront également régularisées régulièrement de la manière susindiquée.

Ainsi, la cotisation définitive de l'année 1987 sera égale à :

$R_{1983} \times 6,12 \text{ p.c.}$, éventuellement limité à

$R_{1987} - R_{1983} \times 1,098424$, formule dans laquelle

R représente le revenu professionnel net.

2. Evaluation de la formule

La formule est d'une complexité telle qu'aucun indépendant ne peut s'y retrouver et qu'elle entraîne constamment des régularisations individuelles.

— Selon que les revenus de l'année 1983 auront été plus ou moins favorables, les cotisations des années suivantes seront toujours trop basses ou trop élevées puisque ces cotisations sont calculées en fonction de l'augmentation des revenus par rapport à l'année 1983.

3. Produit de la cotisation de consolidation

L'I.N.A.S.T.I. a effectué un double sondage qui a montré que pour l'année 1984, 59 p.c. des indépendants ont payé une cotisation provisoire alors que 43 p.c. seulement d'entre eux s'avèrent en fin de compte redevables de la cotisation. Si donc, d'une part, une somme importante de cotisations reste à percevoir, une somme encore plus importante de

De consolidationsbijdrage voor de jaren 1987 en 1988 werd ingesteld bij het koninklijk besluit nr. 464 van 25 september 1986 als voortzetting van de matigingsbijdragen die aan de zelfstandigen voor de jaren 1984 tot en met 1986 werden opgelegd als tegenhanger van de maatregelen inzake loonmatiging die bij wijze van drie indexsprongen aan de werknemers en de ambtenaren werden opgelegd bij koninklijk besluit nr. 281 van 31 maart 1984.

Aldus werd van de zelfstandigen voor het jaar 1984 een bijdrage geëist gelijk aan 0,50 pct. per kwartaal van de gemiddelde bedrijfsinkomsten over de jaren 1980 tot en met 1982. Voor de jaren 1985 en 1986 werd die bijdrage vastgesteld op respectievelijk 1 pct. en 1,5 pct. per kwartaal van de gemiddelde bedrijfsinkomsten over de perioden 1981-1983 en 1982-1984. Na definitieve vaststelling van de bedrijfsinkomsten met betrekking tot het jaar waarvoor de bijdrage verschuldigd is, wordt een regularisatie in meer of in min doorgevoerd op basis van de inkomstenstijging die de bedrijfsinkomsten van de zelfstandige, na aftrek van de indexering toepasselijk op de wedden van de personeelsleden in de overheidsector, ten overstaan van de inkomsten van het jaar 1983 hebben gekend.

De consolidationsbijdragen voor 1987 en 1988 worden voorlopig vastgesteld op 1,53 pct per trimester en zullen later eveneens op de hiervoren aangehaalde wijze worden geregulariseerd.

Aldus zal de definitieve bijdrage voor het jaar 1987 gelijk zijn aan :

$I_{1983} \times 6,12 \text{ pct.}$ eventueel beperkt tot

$I_{1987} - I_{1983} \times 1,098424$ waarbij

I staat voor het nettobedrijfsinkomen.

2. Beoordeling van de berekeningswijze

De berekeningswijze is zo ingewikkeld dat geen enkele zelfstandige er klaar in ziet en gaat gepaard met een voortdurende individuele regularisatie.

— Naarmate de inkomsten over het jaar 1983 gunstig of minder gunstig waren, zullen de bijdragen over de volgende jaren steeds laag of hoog uitvallen vermits deze bijdragen berekend worden in functie van de inkomstenstijging t.o.v. het jaar 1983.

3. Opbrengst van de consolidationsbijdrage

Het R.S.V.Z. heeft een dubbele steekproef uitgevoerd waaruit is gebleken dat voor het jaar 1984, 59 pct. van de zelfstandigen een voorlopige bijdrage hebben betaald terwijl slechts 43 pct. de bijdrage uiteindelijk verschuldigd blijken te zijn. Zo er derhalve, enerzijds, nog een belangrijke som aan bijdragen moet worden geïnd, zal er, anderzijds, nog

cotisations provisoires perçues devra, d'autre part, être remboursée (environ 0,65 milliard ou 25 p.c. des cotisations provisoires perçues).

Pour 1985, un sondage identique a donné une estimation de recettes de 4,96 milliards de cotisations définitives pour 6,5 milliards de cotisations perçues, ce qui entraînera également le remboursement d'environ 24 p.c. des cotisations perçues.

Pour les années suivantes, on peut s'attendre en fin de compte à un produit d'environ 6 milliards après remboursement du trop perçu des cotisations provisoires qui se sont élevées en 1987 à 7,35 milliards. Pour 1988, on peut s'attendre à un produit identique de la cotisation définitive bien que le montant des cotisations provisoires payées pour le premier trimestre ait été beaucoup moins important.

Compte tenu de ces éléments, le Gouvernement a décidé que le système appelé à remplacer la cotisation de consolidation devait être fondé sur la solidarité entre les travailleurs indépendants et assurer annuellement un produit de 6 milliards de francs.

Etant donné que le budget de 1989, comme celui des deux exercices précédents, prévoit toutefois une réduction de 8 milliards de la subvention de l'Etat en faveur du régime de pension des travailleurs indépendants, un produit supplémentaire de 2 milliards devra être réalisé par une perception accélérée des cotisations du statut social.

4. Remplacement de la cotisation de consolidation

Au cours de la concertation entre le Gouvernement et les organisations représentatives des travailleurs indépendants, différentes formules ont été examinées.

— Une première formule prévoyait d'augmenter les cotisations du statut social de 2 p.c. en vue de réaliser un supplément de recettes annuelles de 6 milliards.

— Une seconde formule consistait à élargir l'assiette des cotisations, c'est-à-dire les revenus sur lesquels les cotisations sont établies.

Dans cette dernière formule, qui a finalement été retenue, les revenus professionnels nets de l'année de référence sont augmentés des cotisations du statut social de la même année.

De cette manière, l'assiette de la cotisation 1989 serait augmentée de 42 milliards, soit le produit des cotisations sociales de l'année 1986; le produit supplémentaire de la cotisation peut ainsi être estimé à plus ou moins six milliards (42 milliards $\times$ 14,5 p.c. de cotisation moyenne).

Les fonds d'assurances sociales pour travailleurs indépendants soulignent toutefois les difficultés techniques inhérentes à l'obligation de prendre comme

une omvangrijke som aan geïnde voorlopige bijdragen moeten worden terugbetaald (ongeveer 0,65 miljard of 25 pct. van de geïnde voorlopige bijdragen).

Voor 1985 leverde eenzelfde steekproef een opbrengstraming van 4,96 miljard aan definitieve bijdragen op tegen 6,5 miljard aan geïnde voorlopige bijdragen, wat eveneens aanleiding zal geven tot terugbetaling van ongeveer 24 pct. van de geïnde bijdragen.

Voor de volgende jaren kan uiteindelijk een opbrengst van ongeveer 6 miljard worden verwacht na terugbetaling van het teveel betaalde aan voorlopige bijdragen die in 1987, 7,35 miljard bedroegen. Voor 1988 kan een zelfde opbrengst van de definitieve bijdrage worden verwacht ofschoon het bedrag aan voorlopige bijdragen betaald voor het eerste semester veel minder bedroeg.

Rekening houdend met deze gegevens heeft de Regering beslist dat het systeem dat de consolideringsbijdrage dient te vervangen, gestoeld moet zijn op de solidariteit tussen de zelfstandigen en een opbrengst van 6 miljard per jaar moet verzekeren.

Aangezien de begroting voor 1989, evenals deze voor de twee voorgaande jaren, evenwel voorziet in een vermindering met 8 miljard van de Rijkstoelage voor de pensioenregeling der zelfstandigen, zal een bijkomende opbrengst van 2 miljard worden verwezenlijkt door een versnelde inning van de bijdragen van het sociaal statuut.

4. Vervanging van de consolideringsbijdrage

Tijdens het overleg tussen de Regering en de representatieve organisaties van de zelfstandigen werden verschillende formules onderzocht.

— Een eerste formule beoogde de optrekking van de bijdragen van het sociaal statuut met 2 pct. ter verwezenlijking van een jaarlijkse meeropbrengst van 6 miljard.

— Een tweede formule beoogde de uitbreiding van de grondslag van de bijdragen, d.i. van de inkomsten waarop de bijdragen worden gevestigd.

Volgens deze laatste formule, die uiteindelijk in aanmerking werd genomen, worden de nettobedrijfsinkomsten van het referentiejaar vermeerderd met de bijdragen van het sociaal statuut voor datzelfde jaar.

Aldus zou de grondslag van de bijdrage 1989 worden verhoogd met 42 miljard, zijnde de opbrengst van de sociale bijdragen over het jaar 1986; de bijkomende bijdrageopbrengst kan alsdan geraamd worden op ongeveer 6 miljard (42 miljard $\times$ 14,5 pct. gemiddelde bijdrage).

De sociale-verzekeringsfondsen voor zelfstandigen wijzen echter op de technische moeilijkheden verbonden aan de verplichting om de inkomsten over

référence les revenus de deux années (les revenus de 1986 et ceux de 1983 qui ont servi au calcul des cotisations de 1986).

Afin de simplifier la méthode proposée, qui a été dénommée « brutage » pour indiquer que les cotisations sont établies sur la base des revenus professionnels semi-bruts, il s'avère indiqué de calculer les cotisations sur les revenus professionnels nets de l'année de référence augmentés du montant des cotisations établies sur les revenus de cette même année de référence.

Le projet prévoit également une modification du taux de cotisation pour le secteur des soins de santé ainsi que la possibilité de modifier par arrêté royal délibéré en Conseil des Ministres la clé de répartition de la cotisation des autres secteurs afin de réserver, conformément à la décision du Gouvernement, le supplément de recette du brutage, au secteur du régime de pension, en compensation de la réduction de la subvention de l'Etat à ce secteur.

Enfin, le projet prévoit la possibilité d'adapter, en 1991, le taux de cotisation par arrêté délibéré en Conseil des Ministres, si le produit du brutage dépasse à ce moment les recettes escomptées.

B. Discussion générale

Un membre rappelle sa question posée lors de la discussion du budget par rapport aux revenus qui dépassent le seuil des quelque 2 millions de francs par an. Le système du brutage va entraîner des charges plus grandes et ce uniquement pour les revenus en-deçà de ce montant. Il est extraordinaire de devoir constater que les gros revenus paieront proportionnellement le moins. N'y avait-il pas la possibilité de prévoir quelque chose de supplémentaire pour ces revenus ? Où se trouve le frein à étudier une disposition de ce genre ?

Le Secrétaire d'Etat aux Classes moyennes déclare que par le brutage on augmente le plafond de près de 250 000 francs puisqu'on passe de 1 750 000 à 2 000 000, ce qui signifie quand même un effort assez considérable puisque la cotisation maximum est ainsi portée à 275 000 francs par an.

D'autre part, il faut rappeler que le calcul de la pension proportionnelle est limité au plafond intermédiaire (1 316 000 francs), la cotisation versée au-delà de ce plafond étant déjà destinée à la solidarité.

Il faut rappeler aussi qu'il y a une grande différence entre les salariés et les indépendants pour ce qui est de la répartition des revenus à l'intérieur du groupe. La majeure partie des salariés a un revenu moyen situé entre 300 000 et 1 000 000 de francs, tandis que du côté des indépendants, nous avons

deux ans comme référence à prendre (les revenus de 1986 et ceux de 1983 qui ont servi au calcul des cotisations de 1986).

Ter vereenvoudiging van de vooropgestelde werkwijze die de benaming « brutering » heeft gekregen ter aanduiding dat de bijdragen worden gevestigd op de semi-brutobedrijfsinkomsten, blijkt het aangewezen de bijdragen te berekenen op de nettobedrijfsinkomsten van het referentiejaar, vermeerderd met het bedrag van de bijdragen gevestigd op de inkomsten van datzelfde referentiejaar.

Het ontwerp voorziet eveneens in een wijziging van de bijdragevoet voor de sector der geneeskundige verzorging en in de mogelijkheid om de verdeelsleutel van de bijdrage voor de andere sectoren bij in Ministerraad overlegd besluit te wijzigen ten einde de meeropbrengst van de brutering, overeenkomstig de beslissing van de Regering, voor te behouden voor de sector van de pensioenregeling ter compensatie van de vermindering van de rijksstoelage voor die sector.

Tenslotte voorziet het ontwerp in de mogelijkheid tot aanpassing in 1991 van de bijdragevoet bij in Ministerraad overlegd besluit indien de opbrengst van de brutering op dat tijdstip de verwachte inkomsten overschrijdt.

B. Algemene bespreking

Een lid verwijst naar de vraag die hij heeft gesteld bij de bespreking van de begroting met betrekking tot de inkomsten die de drempel van ongeveer 2 miljoen frank per jaar overschrijden. Het systeem van de brutering zal grotere lasten meebrengen, maar alleen voor de inkomens die onder dat bedrag liggen. Het is toch kras te moeten vaststellen dat de grote inkomens verhoudingsgewijs het minst zullen betalen. Was het niet mogelijk om die inkomens meer te doen betalen ? Waarom wordt een soortgelijke bepaling tegengehouden ?

De Staatssecretaris voor Middenstand verklaart dat men door de brutering de bovengrens verhoogt met 250 000 frank aangezien die van 1 750 000 frank op 2 000 000 wordt gebracht, wat toch een vrij aanzienlijke inspanning is, aangezien de maximumbijdrage aldus op 275 000 frank per jaar is gebracht.

Anderzijds moet er worden op gewezen dat de berekening van het proportionele pensioen beperkt is tot de tussengrens (1 316 000 frank); de bijdrage die boven dat bedrag wordt betaald is nu reeds solidariteitsbijdrage.

Er moet ook op gewezen worden dat er een groot verschil is tussen werknemers en zelfstandigen wat betreft de inkomensverdeling binnen de groep. Het grootste deel van de werknemers hebben een gemiddeld inkomen tussen 300 000 en 1 000 000 frank, terwijl er bij de zelfstandigen een enorme groep is

d'une part un immense groupe d'infra-salariés et d'autre part une catégorie d'indépendants qui sont de loin au-dessus du plafond absolu. Il existe en d'autres termes une grande dispersion chez les indépendants, ce qui pourrait conduire, en cas de suppression du plafond absolu, à des cotisations usuraires, hors de proportion avec le montant de la pension et des prestations sociales actuelles.

La revision du mode de calcul des cotisations ne peut donc être dissociée de la problématique globale du statut social.

Un autre membre demande s'il ne faut pas prévoir dès à présent la revision de la cotisation de solidarité dans le sens de sa suppression. C'était à l'origine une mesure provisoire et elle a été supprimée pour les autres groupes sociaux. A titre subsidiaire, il insiste sur le fait que les recettes qui vont provenir de ce nouveau régime dépasseront le rendement espéré. Dans ces conditions, ne peut-on pas déjà maintenant prévoir un arrêté royal qui limiterait le rendement de la cotisation à 6 milliards de francs ?

Un deuxième intervenant prend acte du fait que la véritable justification des mesures proposées ne réside pas dans la simplification du mécanisme de perception.

L'intervenant déclare que la modification de la législation fiscale qui vient d'être soumise au Parlement prévoit que des dépenses réelles ne seront dorénavant plus déductibles, soit totalement, soit partiellement. Il s'agit d'une mesure qui accroît l'assiette de l'impôt dont le rendement escompté est de près de 15 milliards. Il s'agit d'une mesure qui frappe essentiellement les indépendants.

Il a en outre été décidé de modifier le régime de la cotisation de consolidation frappant les indépendants en réalisant ce qu'on appelle le « brutage », c'est-à-dire en appliquant à tous les indépendants une cotisation spéciale portant sur les revenus majorés des cotisations. Le rendement escompté est de 6 milliards de francs.

La modification de la loi fiscale accroissant l'assiette de l'impôt des indépendants entraînera un accroissement du rendement de leurs cotisations. De surcroît, la cotisation de consolidation calculée sur le revenu majoré des cotisations verra également son rendement accru et augmentera d'ailleurs avec le temps.

Le Secrétaire d'Etat peut-il :

1. confirmer cette interprétation ?

2. chiffrer le coût total à charge des indépendants résultant de la modification de la législation fiscale du calcul des cotisations sur cette nouvelle base et du nouveau système prévu pour la cotisation de consolidation appliqué à une base majorée ?

met een zeer klein inkomen en een andere categorie zelfstandigen die een inkomen hebben dat ver boven de bovengrens ligt. Er zijn dus grote verschillen bij de zelfstandigen, wat bij afschaffing van de bovengrens zou kunnen leiden tot enorme bijdragen, die niet in verhouding staan tot het bedrag van het pensioen en van de huidige sociale uitkeringen.

De herziening van de berekeningswijze van de bijdragen kan niet worden losgemaakt van de algemene problematiek van het sociaal statuut.

Een ander lid vraagt of de herziening van de solidariteitsbijdrage nu niet moet neerkomen op de afschaffing ervan. Het was oorspronkelijk een voorlopige maatregel en voor de andere sociale groepen is hij afgeschaft. Daarnaast benadrukt hij het feit dat de inkomsten van de nieuwe regeling het verwachte rendement zullen overtreffen. Kan men in die omstandigheden niet reeds voorzien in een koninklijk besluit dat de opbrengst van de bijdrage zal beperken tot 6 miljard frank ?

Een tweede lid zegt dat de eigenlijke reden die ten grondslag ligt aan de voorgestelde maatregelen niet een vereenvoudiging van het heffingsmechanisme is.

Spreker verklaart dat de wijziging van de belastingwetgeving die onlangs aan het Parlement is voorgelegd, bepaalt dat de werkelijke kosten voortaan niet meer aftrekbaar zijn, noch volledig, noch gedeeltelijk. Het gaat om een maatregel die de belastinggrondslag verhoogt, en waarvan de opbrengst wordt geraamd op bijna 15 miljard frank. Het is een maatregel die vooral de zelfstandigen treft.

Bovendien werd besloten de regeling van de consolideringsbijdrage die de zelfstandigen treft, te wijzigen door de zogenoemde « brutering » te realiseren, dat wil zeggen dat alle zelfstandigen een bijzondere bijdrage moeten betalen die berekend wordt op de inkomsten vermeerderd met de bijdragen. De opbrengst wordt op 6 miljard frank geraamd.

De wijziging van de fiscale wet waarbij de grondslag van de belastingen van de zelfstandigen vergroot werd, zal leiden tot een stijging van de opbrengst van hun bijdragen. De consolideringsbijdrage berekend op het inkomen verhoogd met de bijdrage, zal daarenboven eveneens meer opbrengen en zal trouwens in de toekomst toenemen.

Kan de de Staatssecretaris :

1. die interpretatie bevestigen ?

2. berekenen hoeveel ingevolge de wijziging van de fiscale wetgeving, het nieuwe stelsel tot regeling van de consolideringsbijdrage dat wordt toegepast op een verhoogde grondslag en de berekening van de bijdrage op die nieuwe basis de zelfstandigen zullen kosten ?

A ces deux dernières questions le Secrétaire d'Etat répond que l'interprétation de l'intervenant est exacte sous cette réserve que le rendement escompté de la non-déductibilité de certaines dépenses professionnelles est, d'après l'exposé général du budget (page 52) de 9,4 milliards et non de 15 milliards comme il l'indique.

Il est vrai que cette mesure frappe en majeure partie les indépendants. Dès lors, on peut estimer, sur base d'un taux d'imposition moyen de 45 p.c., que l'accroissement correspondant de l'assiette de l'impôt des indépendants sera de l'ordre de 15 à 20 milliards.

Le taux des cotisations au statut social variant selon la catégorie d'assujetti et l'importance des revenus professionnels, on évalue à 14,40 p.c. le taux moyen de cotisation.

Dans ces conditions, l'augmentation de la base imposable résultant de la réforme fiscale entraînerait, à partir de 1992 (revenus de 1989) un supplément de cotisation de l'ordre de 2,5 milliards.

Le « brutage » des revenus pour le calcul des cotisations de 1989 doit rapporter environ 6 milliards. A titre indicatif, les cotisations provisoires de consolidation ont rapporté 7,35 milliards en 1987.

Il est évident que les 6 milliards de cotisations qui s'ajouteront au revenu de 1989 auront une incidence sur les cotisations de 1992. A partir d'une cotisation moyenne de 14,40 p.c., cette incidence peut être évaluée à 0,86 milliard.

Ces estimations comportent une marge d'incertitude en raison notamment de l'évolution des revenus et de l'application qui sera faite de la limitation des dépenses fiscales.

C'est pourquoi il a été prévu que le taux global des cotisations pourra être adapté par un arrêté royal délibéré en Conseil des Ministres s'il apparaît que le rendement dépasse l'objectif fixé.

Le deuxième intervenant rappelle qu'en 1983 la justification de l'instauration du système était la mise en place d'un strict parallélisme au niveau de la modération des revenus entre les fonctionnaires et les salariés, d'une part, et les indépendants, d'autre part. A ce moment, seuls les indépendants dont les revenus s'étaient accrus étaient frappés par cette cotisation. La politique de modération a eu pour effet de réduire la consommation intérieure et, partant, les indépendants étaient frappés une deuxième fois par la baisse de leur chiffre d'affaires et donc de leur revenu. Demain, tous les indépendants seront frappés, même ceux qui n'ont pas connu d'accroissement de leur revenu. Si on veut rester fidèle à l'esprit qui avait présidé à l'instauration de la cotisation de consolidation en 1983 et si l'on veut maintenir un parallélisme, on doit tenir compte de la

Op de beide laatste vragen antwoordt de Staatssecretaris dat de interpretatie van de intervenant juist is onder voorbehoud dat de te verwachten opbrengst van de niet-afrekbaarheid van bepaalde bedrijfsuitgaven, volgens de Algemene Toelichting van de begroting (blz. 52) 9,4 miljard bedraagt en niet 15 miljard zoals hij het aantoonde.

Het is waar dat die maatregel hoofdzakelijk de zelfstandigen raakt. Zodoende, kan men schatten dat, op basis van een gemiddelde aanslagvoet van 45 p.c., de overeenkomende verhoging van de belastinggrondslag van de zelfstandigen 15 tot 20 miljard zal bedragen.

Vermits de bijdragevoet van het sociaal statuut varieert naargelang van de categorie van bijdrageplichtige en van het belang van de beroepsinkomsten, schat men de gemiddelde bijdragevoet op 14,40 pct.

Onder die voorwaarden, zou de vermeerdering van de belastbare basis afkomstig uit de fiscale hervorming, een bijdragesupplement van 2,5 miljard meebrengen vanaf 1992 (inkomsten van 1989).

De « brutage » van de inkomsten voor de berekening van de bijdragen voor 1989 moet ongeveer 6 miljard opbrengen. Als voorbeeld, de voorlopige consolidatiebijdragen hebben 7,35 miljard opgebracht in 1987.

Het spreekt vanzelf dat de 6 miljard bijdragen die zich bij het inkomen van 1989 zullen voegen een terugslag zullen hebben op de bijdrage van 1992. Vanaf een gemiddelde bijdrage van 14,40 pct., kan die terugslag op 0,86 miljard worden geschat.

Die schattingen omvatten een onzekerheid, meer bepaald door de evolutie van de inkomsten en door de toepassing van de beperking van de fiscale uitgaven.

Daarom werd voorzien dat de globale bijdragevoet zal kunnen worden aangepast door een koninklijk besluit overlegd in de Ministerraad indien blijkt dat de opbrengst het vastgestelde doel overschrijdt.

De tweede spreker herinnert eraan dat bij de invoering van het stelsel in 1983 als argument werd aangevoerd dat het op het gebied van de loonmatiging nodig was de ambtenaren en de loontrekkenden enerzijds en de zelfstandigen anderzijds gelijk te behandelen. Op dat ogenblik waren enkel de zelfstandigen wier inkomen was toegenomen, door die bijdrage getroffen. Het matigingsbeleid heeft geleid tot een daling van het binnenlands verbruik en bijgevolg werden de zelfstandigen een tweede maal getroffen door de daling van hun omzet en dus van hun inkomen. Morgen zullen echter alle zelfstandigen getroffen worden, zelfs zij die geen inkomensstijging hebben gekend. Wanneer men trouw wil blijven aan de geest van de in 1983 ingevoerde consolidatiebijdrage en wanneer men een parallélisme wil handhaven, moet rekening worden gehouden met de

réalité pour les salariés. Pour eux, cette modération a été imposée une fois pour toutes et elle ne sera pas renouvelable. Au fur et à mesure que l'on avancera dans le temps, le montant de cette modération, compte tenu de l'index, tendra vers zéro. Or, dans les textes proposés on ne trouve aucune garantie qu'il en sera de même pour les indépendants. On dit bien qu'on pourra procéder à une correction en 1991, mais il n'est dit nulle part que si le rendement est supérieur à 6 milliards, il sera procédé à cette correction, ni non plus qu'on s'en tiendra bien à ces 6 milliards de 1989. Si on adapte les montants au fur et à mesure que les années passent, l'incidence pour les indépendants ira en augmentant. C'est pour quoi il a déposé des amendements.

Le Secrétaire d'Etat, répondant au premier intervenant, déclare qu'il est évident que les organisations de classes moyennes souhaitent le démantèlement pur et simple de la cotisation de consolidation. Les avantages obtenus par les travailleurs salariés lors de l'accord interprofessionnel et la liberté des conventions, d'une part, les améliorations que le Gouvernement sera amené à consentir au secteur public, d'autre part, sont autant de raisons qu'invoquent les classes moyennes à l'appui de leur thèse, d'autant plus que la limitation des dépenses fiscales prévue par la réforme fiscale aura une incidence sur leurs revenus imposables, et donc aussi à terme sur le montant de leurs cotisations sociales.

Il n'est toutefois pas exact d'affirmer que la cotisation de consolidation des indépendants était prévue à titre provisoire, et que les autres catégories sociales ont vu rapporter l'effort de modération qui leur était imposé. Les salaires et rémunérations subissent toujours, en effet, la répercussion des trois sauts d'index, même si cette répercussion est appelée à être de moins en moins sensible.

Le nouveau régime concerté avec les représentants des caisses d'assurances sociales ne sera pas source de complications administratives dans la mesure où le « brutage » est réalisé en incluant dans la base de calcul des cotisations du statut social, c'est-à-dire les revenus professionnels nets imposables de l'année de référence, le montant des cotisations calculées aux taux et sur les revenus de cette même année.

Quant à l'incidence de la réforme fiscale, il est exact que l'augmentation de l'assiette imposable consécutive à la limitation des dépenses fiscales se traduira par un accroissement des cotisations au statut social à partir de 1992 (revenus de référence 1989).

Il n'est pas contestable que le nouveau système se répercutera sur les cotisations de tous les indépendants, alors que la cotisation de consolidation était fonction de la progression de leurs revenus profes-

serielijkheid zoals die voor de loontrekkenden bestaat. Voor hen werd die matiging voor eens en altijd opgelegd en is ze niet hernieuwbaar. Naarmate de jaren verstrijken zal het bedrag van die matiging, rekening houdend met de index, gestaag tot nul verminderen. In de voorgestelde teksten vindt men geen enkele waarborg dat dit ook zo zal zijn voor de zelfstandigen. Er wordt wel gezegd dat men in 1991 tot een correctie zal overgaan, maar nergens wordt gezegd dat die correctie doorgevoerd zal worden indien de opbrengst hoger ligt dan 6 miljard, noch dat men genoeg zal nemen met die 6 miljard van 1989. Wanneer de bedragen van jaar tot jaar worden aangepast wordt de weerslag voor de zelfstandigen steeds groter. Dat is de reden waarom de spreker amendementen heeft ingediend.

Op de opmerking van de eerste spreker antwoordt de Staatssecretaris dat de middenstandsorganisaties uiteraard de consolideringsbijdrage gewoon willen zien verdwijnen. Om hun standpunt te staven wijzen zij op de voordelen die de werknemers door het interprofessioneel akkoord hebben gekregen en de vrijheid om overeenkomsten af te sluiten enerzijds en de verbeteringen die de Regering aan de openbare sector zal moeten toestaan anderzijds, temeer omdat de beperking van de fiscale uitgaven wegens de belastinghervorming een weerslag zal hebben op hun belastbaar inkomen en dus op lange termijn op het bedrag van hun sociale bijdragen.

Er kan evenwel niet worden beweerd dat de consolideringsbijdrage van de zelfstandigen als voorlopig was bedoeld en dat de andere sociale categorieën de hun opgelegde matigingsinspanning hebben weten afschaffen. De lonen en vergoedingen ondergaan immers nog altijd de weerslag van de drie indexsprongen, ook al zal die weerslag in de toekomst steeds minder invloed hebben.

Het nieuwe stelsel dat in overleg met de sociale verzekeringsfondsen tot stand is gekomen zal geen administratieve moeilijkheden meebrengen, voor zover dat bij het « bruteren » ook de berekeningsbasis van de bijdragen van het sociaal statuut in aanmerking wordt genomen, dat wil zeggen de netto belastbare bedrijfsinkomsten van het referentiejaar, het bedrag van de bijdragen berekend volgens de aanslagvoet en de inkomsten over datzelfde jaar.

Wat de invloed van de fiscale hervorming betreft, kan terecht worden gezegd dat het optrekken van de belastbare grondslag als gevolg van het beperking van de fiscale uitgaven, vanaf 1992 (referentie-inkomsten 1989) zal leiden tot een verhoging van de bijdragen voor het sociaal statuut.

Het staat vast dat de nieuwe regeling gevolgen zal hebben voor de bijdragen van alle zelfstandigen, terwijl de consolideringsbijdrage bepaald werd volgens de stijging van hun bedrijfsinkomsten. Er is

sionnels. La recherche d'une formule plus simple basée sur la solidarité des indépendants dans le cadre de leur statut social à prévalu, toute autre formule axée sur l'augmentation des revenus professionnels entraînant des tâches administratives particulièrement complexes relevant davantage de la fiscalité que du statut social.

Enfin, l'idée d'introduire un mécanisme destiné à limiter l'effort demandé aux indépendants à un produit fixe de 6 milliards est certes défendable. Il n'est cependant pas possible techniquement d'adapter dès à présent le taux des cotisations en conséquence, l'évolution des effectifs et des revenus des indépendants ayant une influence déterminante sur le produit de ces cotisations. Ce n'est donc qu'au vu des résultats enregistrés que les taux pourront être adaptés. Aux termes d'un amendement introduit à la Chambre, la consultation du groupe de travail chargé de l'étude du statut social des travailleurs indépendants sera requise pour procéder à cette adaptation.

Il faut enfin noter que le nouveau système ne sera pas sans influence sur le montant de la pension proportionnelle.

Le deuxième intervenant insiste sur le fait qu'il y a quand même une différence entre les salariés et les indépendants, surtout compte tenu du nouveau système. Les salariés ne seront plus frappés par la cotisation à l'avenir et leurs successeurs non plus. Les indépendants eux-mêmes en fonction qui étaient au départ frappés puis ceux qui ne l'étaient pas, mais le seront à partir du 1er janvier procha., seront tous indéfiniment frappés par la cotisation.

Il déposera probablement un amendement en séance publique pour proposer un autre système qui impliquerait la disparition progressive de cette cotisation. Il faut qu'il y ait dans la loi un mécanisme qui le consacre.

Le Secrétaire d'Etat a pensé à remettre une note technique dans laquelle il avait essayé de prévoir tout cela, mais il y a renoncé à cause du nombre élevé de paramètres à prendre en considération.

in de eerste plaats gezocht naar een eenvoudiger formule gebaseerd op de solidariteit van de zelfstandigen, binnen het kader van hun sociaal statuut. Elke andere formule die gebaseerd zou zijn op de stijging van de bedrijfsinkomsten, zou een bijzonder ingewikkelde administratieve rompslomp meebrengen die beter thuishoort bij de fiscaliteit dan bij het sociaal statuut.

Tenslotte kan ongetwijfeld ook de opzet worden verdedigd om een regeling in te voeren waarbij de inspanning die aan de zelfstandigen wordt opgelegd, beperkt wordt tot een vaste opbrengst van 6 miljard. Technisch is het evenwel niet haalbaar nu reeds het bedrag van de bijdragen aan te passen, aangezien de evolutie van het aantal en van de inkomsten van de zelfstandigen een bepalende invloed heeft op de opbrengst van die bijdragen. Alleen in het licht van de behaalde resultaten kunnen die bedragen dus worden aangepast. Volgens een amendement dat in de Kamer werd ingediend, moet de werkgroep die belast is met het onderzoek van het sociaal statuut van de zelfstandigen, worden geraadpleegd om die aanpassing uit te voeren.

Voorts zij erop gewezen dat de nieuwe regeling het bedrag van het proportioneel pensioen zal kunnen beïnvloeden.

De tweede spreker wijst erop dat er toch een verschil bestaat tussen werknemers en zelfstandigen, vooral in het licht van de nieuwe regeling. Voortaan betalen de werknemers die bijdrage niet meer en hun opvolgers zullen dat evenmin doen. De bijdrage zal daarentegen voor altijd verschuldigd zijn door de huidige zelfstandigen zelf door hen die aanvankelijk bijdrageplichtig waren en daarna door hen die aanvankelijk niet bijdrageplichtig waren doch het worden vanaf 1 januari 1989.

Naar alle waarschijnlijkheid zal spreker in de openbare vergadering een amendement indienen om een andere regeling voor te stellen waarmee de bedoelde bijdrage trapsgewijze wordt afgeschaft. In de wet moet een regeling komen om dat vast te stellen.

De Staatssecretaris had de bedoeling een technische nota te overhandigen waarin hij dat aspect aan bod voor dien komen, doch hij heeft ervan afgezien wegens het groot aantal parameters waarmee hij rekening diende te houden.

II. — PENSIONS DES TRAVAILLEURS INDEPENDANTS

(Articles 147 et 155 à 157)

A. Exposé du Ministre des Pensions

Le Ministre rappelle que ces articles concernent deux mesures importantes relatives au régime de pension des travailleurs indépendants.

a) La réduction de la subvention de l'Etat destinée au régime de pension des travailleurs indépendants à raison du produit de la cotisation de modération;

b) L'exécution de la deuxième phase d'un plan quinquennal tendant à porter au 1er janvier 1992 la pension minimum garantie aux travailleurs indépendants au niveau du revenu garanti aux personnes âgées. Les allocations d'invalidité pour travailleurs indépendants sont majorées de façon analogue.

Pour plus de détails, il convient de consulter le rapport de la Chambre (Doc. Chambre 609/21, 1988-1989).

B. Discussion générale

Un membre déclare que le rendement de la cotisation risque d'augmenter et de se perpétuer au-delà de ce qui l'a justifié. Ne peut-on dès lors accélérer l'alignement de la pension des indépendants sur le régime des personnes âgées ?

Le Ministre déclare être tenu par des dispositions décidées en 1987 et qui justement visaient à cet alignement. Il faudrait prendre cette question en ligne de compte dans le cadre plus large de la révision globale du statut social des indépendants.

III. — DISCUSSION DES ARTICLES ET VOTES

Article 72

Un membre dépose un amendement qui tend à supprimer cet article.

Justification

Les indépendants sont, selon les statistiques, de plus en plus nombreux, mais ils gagnent aussi moins bien leur vie. La cotisation de consolidation se calcule sur un accroissement de revenus professionnels. On comprend, au vu des informations statistiques rappelées ci-dessus, que le rendement escompté de ces cotisations ne soit pas des plus encourageants et que le Gouvernement préfère lui substituer une cotisation nouvelle basée non plus sur un accroissement de revenus par rapport à l'année de référence, mais sur une augmentation certaine de la base de

II. — PENSIOENEN VOOR DE ZELFSTANDIGEN

(Artikelen 147 en 155 tot 157)

A. Uiteenzetting van de Minister van Pensioenen

De Minister herinnert eraan dat deze artikelen twee belangrijke maatregelen in verband met de pensioenregeling voor de zelfstandigen betreffen :

a) De vermindering van de rijkstoelage voor de pensioenregeling van de zelfstandigen ten belope van de opbrengst van de matigingsbijdrage;

b) De uitvoering van de tweede fase van een vijf-jarenplan dat erop gericht is om het gewaarborgd minimumpensioen voor zelfstandigen op 1 januari 1992 op het niveau te brengen van het gewaarborgd inkomen voor bejaarden. De invaliditeitsuitkeringen voor zelfstandigen worden op analoge wijze opgetrokken.

Voor meer gedetailleerde gegevens wordt verwezen naar het Kamerverslag (Gedr. St. Kamer 609/1, 1988-1989).

B. Algemene bespreking

Een lid verklaart dat de opbrengst van de bijdrage wellicht zal stijgen en dat de bijdrage zal blijven bestaan ook al verdwijnen de redenen die eraan ten grondslag liggen. Kan men er dan niet voor zorgen dat de regeling voor zelfstandigen sneller wordt afgestemd op de regeling voor bejaarden ?

De Minister verklaart dat hij gebonden is door bepalingen die in 1987 werden beslist en die precies die overeenstemming tot doel hadden. Dat probleem zou moeten worden opgelost in het ruimere kader van de algemene herziening van het sociaal statuut voor zelfstandigen.

III. — BESPREKING VAN DE ARTIKELEN EN STEMMINGEN

Artikel 72

Een lid dient een amendement in strekkende om dit artikel te doen vervallen.

Verantwoording

Volgens de statistieken worden de zelfstandigen steeds talrijker, maar verdienen ook steeds minder. De consolideringsbijdrage wordt berekend op de toename van de bedrijfsinkomsten. In het licht van de hierboven bedoelde statistische informatie, namelijk dat de geraamde opbrengst van de bijdragen niet erg bemoedigend is, valt het te begrijpen dat de Regering er de voorkeur aan geeft ze te vervangen door een nieuwe bijdrage die niet gebaseerd is op een toename van de inkomsten in vergelijking met die in het referentiejaar, maar op een verhoging van de bereke-

calcul, cette base étant non plus les revenus nets mais les revenus semi-bruts du travailleur. Outre que le système est inéquitable puisqu'il conduit à une ponction complémentaire du revenu des indépendants, il est à souligner encore que, contrairement à ce qu'affirme l'exposé des motifs du projet, il ne présente pas moins de complexité que le système actuel.

L'amendement vise donc à supprimer la disposition concernée, d'autant que les indépendants ont été frappés durement par la modération en raison de son effet négatif sur la consommation donc sur leur chiffre d'affaires et partant leur revenu.

L'amendement est rejeté par 11 voix contre 3.

L'article 72 est adopté par 11 voix contre 3.

Articles 73 et 74

Ces articles ne donnent pas lieu à discussion et sont adoptés par 11 voix contre 3.

Article 75

Un membre aimerait savoir si l'abaissement du taux de la cotisation dans le régime de l'A.M.I. n'entraînera pas une réduction des recettes.

Le Secrétaire d'Etat aux Classes moyennes rappelle que le taux de la cotisation est ramené de 3,3 à 2,9 p.c. alors que le régime de l'A.M.I. présente un déficit. Cette réduction du taux de cotisation résulte de l'élargissement de la base de cotisation par suite de l'application du brutage. En conséquence, le produit du régime de l'A.M.I. reste identique et les 6 milliards de francs peuvent passer au régime des pensions.

L'article 75 est adopté par 11 voix contre 3.

Article 76

Cet article est adopté sans observation, par 11 voix contre 3.

Article 77

Un membre dépose l'amendement suivant :

« Supprimer le 2e de cet article. »

L'auteur de l'amendement déclare que par identité de motifs avec l'amendement déposé à l'article 72, la présente disposition doit être supprimée.

ningsgrondslag, grondslag die niet meer de netto-inkomsten maar de semi-bruto-inkomsten van de belanghebbende is. Naast het feit dat het systeem onrechtvaardig is omdat het een nieuwe aderlating betekent voor het inkomen van de zelfstandigen, moet worden benadrukt dat het, in tegenstelling met wat in de memorie van toelichting van het ontwerp staat, niet eenvoudiger is dan de huidige regeling.

Het amendement wil dus de betrokken bepaling doen vervallen, te meer omdat de zelfstandigen reeds zwaar getroffen zijn door het matigingsbeleid dat een negatief effect heeft op het verbruik, dus ook op hun omzet en hun inkomen.

Het amendement wordt verworpen met 11 tegen 3 stemmen.

Artikel 72 wordt aangenomen met 11 tegen 3 stemmen.

Artikelen 73 en 74

Deze artikelen geven geen aanleiding tot bespreking en worden aangenomen met 11 tegen 3 stemmen.

Artikel 75

Een lid wenst te vernemen of de verlaging van de bijdragevoet in het stelsel van de Z.I.V. geen daling van de opbrengsten zal veroorzaken.

De Staatssecretaris voor Middenstand herinnert eraan dat de bijdragevoet van 3,3 op 2,9 pct. wordt gebracht daar waar in de Z.I.V.-regeling een deficit bestaat. Deze vermindering van de bijdragevoet vindt haar oorsprong in de verhoging van de bijdragebasis ingevolge de invoering van de brutage. Dienvolgens blijft de opbrengst voor de Z.I.V.-regeling dezelfde en kan de 6 miljard frank naar de pensioenregeling gaan.

Artikel 75 wordt aangenomen met 11 tegen 3 stemmen.

Artikel 76

Dit artikel wordt zonder verdere bespreking aangenomen met 11 tegen 3 stemmen.

Artikel 77

Een lid dient het volgende amendement in :

« In dit artikel het 2e te doen vervallen. »

De indiener van het amendement verklaart dat deze bepaling geschrapt moet worden om dezelfde redenen als bij het amendement ingediend op artikel 72.

Amendement subsidiaire

Remplacer le 2° de cet article par la disposition suivante :

« 2° L'article est complété par un § 3, rédigé comme suit :

« § 3. Le Roi adapte par arrêté royal délibéré en Conseil des Ministres, après avis du groupe de travail chargé de l'étude du statut social des indépendants, les pourcentages visés aux articles 11, § 5, 12 et 13, chaque année dès 1989, pour autant qu'ils concernent le mode de calcul des cotisations destinées à plusieurs régimes et de manière telle que le rendement de la cotisation de consolidation n'excède jamais le montant attendu pour 1989, soit 6 milliards. »

Pour la justification, l'auteur se réfère à son amendement à l'article 72.

Suite au rejet de l'amendement à l'article 72, l'amendement principal devient sans objet et est donc retiré.

L'amendement subsidiaire est rejeté par 10 voix contre 3 et 2 abstentions.

L'article 77 est adopté par 10 voix contre 3 et 2 abstentions.

Articles 78 à 81

Ces articles sont adoptés par 12 voix contre 3.

Article 147

Cet article est adopté par 12 voix contre 3.

Articles 155, 156 et 157

Ces articles sont également adoptés par 12 voix contre 3.

*
**

A l'unanimité des 15 membres présents, confiance a été faite au rapporteur pour la rédaction du présent rapport.

Le Rapporteur,
C. DE COOMAN.

Le Président,
A. DUQUESNE.

Subsidiair amendement

In dit artikel het 2° te vervangen als volgt :

« 2° Het artikel wordt aangevuld met een § 3, luidend als volgt :

« § 3. Bij een in Ministerraad overlegd besluit en na advies van de werkgroep belast met de studie van het sociaal statuut der zelfstandigen, past de Koning vanaf het jaar 1989 elk jaar de in artikelen 11, § 5, 12 en 13, bedoelde percentages aan voor zover zij de wijze van berekening van de bijdragen betreffen die voor verscheidene stelsels bestemd zijn, en waarbij ervoor gezorgd wordt dat de opbrengst van de consolideringsbijdrage nooit het voor 1989 geraamde bedrag, dat wil zeggen 6 miljard, overschrijdt. »

Voor de verantwoording verwijst de auteur naar zijn amendement op artikel 72.

Ingevolge de verwerping van het amendement op artikel 72, wordt het hoofdamendement zinloos en wordt het bijgevolg ingetrokken.

Het subsidiair amendement wordt verworpen met 10 tegen 3 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikel 77 wordt aangenomen met 10 tegen 3 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikelen 78 tot 81

Die artikelen worden aangenomen met 12 tegen 3 stemmen.

Artikel 147

Dit artikel wordt aangenomen met 12 tegen 3 stemmen.

Artikelen 155, 156 en 157

Die artikelen worden eveneens aangenomen met 12 tegen 3 stemmen.

*
**

Bij eenparigheid van de 15 aanwezige leden wordt vertrouwen geschonken aan de rapporteur voor het opmaken van het verslag.

De Rapporteur,
C. DE COOMAN.

De Voorzitter,
A. DUQUESNE.